

»Če nama bodo zvezde in vetrovi naklonjeni, zagledava zelene gozdove okrog brniškega letališča 28. julija malo pred drugo popoldne,« sta zapisala alpinista Peter Mežnar in Aleš Holc v opisu odprave v Shaksgam, enega najbolj odročnih in nedotaknjenih končkov sveta. Žal zelenih slovenskih gozdov nista ugledala in vse manj je upanja, da jih kdaj bosta. Zaradi poslabšanja vremena in zaradi pretečenega časa je bila reševalna akcija po desetih dnevih prekinjena.

Tekst: **TINA HORVAT**
Foto: **ARHIV JANE, SHUTTERSTOCK, OSEBNI ARHIV**

Leta 1975 je Marijan Osterman preživel padec čez steno mogočne perujske ledene gore Chacararaja.

Za vedno

v objemu gora

Vzbujati upanje pri takih nesrečah bi bilo nemoralno. Vsem, ki se spoznajo na gore, je jasno, da možnosti za preživetje v odročnem pogorju Shaksgam skoraj ni več. »Ne, upanja za Petra in Aleša žal ni več,« pove Silvo Karo, vrhunski alpinist in direktor slovenskega festivala gorniškega filma. »Tam gor, v svetu večnega ledu, serakov, plazov in skal, je nemogoče preživeti tako dolgo obdobje. Če bi bila nekje bolj v dolini, kjer še kaj raste in je življenje mogoče, bi možnost obstajala. In vsakdo bi se lahko oprl na to odrešilno bilko. Vendar pa realno gledano, po vsem, kar se je dogajalo in kar vem, mislim, da se jima je nekaj zgodilo. Bila sta zelo izkušena in zrela alpinista, zagotovo ni šlo za njuno napako. Nekaj je prišlo, verjetno plaz. Ko sta se nazadnje javila, sta povedala, da čakata na izboljšanje vremena. Če bi bila kje spodaj, bi se verjetno lahko javila, a se nista. Prepričan sem, da če bi bila živa, bi reševalci, ki so ju iskali s helikopterji, v štirih dnevih zagotovo našli kakšne sledove. Zato bi se zgodil čudež, če bi preživela.«

Pa vendar se čudeži dogajajo.

Znane so številne resnične zgodbe, ko so ljudje preživeli padce in ekstremne razmere, ki bi bili za večino usodni. Na primer zgodba o stevardesi Vesni Vulović, ki je edina preživela strmoglavljenje letala z deset tisoč metrov, pa o čudežnem dečku iz Tripolija, ki je preživel letalsko nesrečo v Libiji, ali o Julian Diller, ki je najprej preživela strmoglavljenje letala v amazonsko džunglo, potem pa je še deset dni taval po neobljudeni in nevarni divjini, preden so jo našli domačini. Reševalne ekipe so jo že nehale iskati.

Znana je tudi večdnevna kalvarija alpinistov Joeja Simpsona in Simona Yatesa v perujski gori Siula Grande, o kateri je bila napisana knjiga Dotik praznine, potem pa so posneli še istoimenski igrani dokumentarec. Pri sestopu si je Joe zlomil nogo, soplezalec pa ga je, čeprav je bilo ogroženo tudi njegovo preživetje, spuščal po vrvi čez strm in komaj prehodni teren. V snežnem viharju sta potem oba po padcu obvisela na vrvi in Simon je v popolnoma brezizhodni situaciji moral prerezati vrvi. Joe je zdrsnil čez steno

v globino. Padec je čudežno preživel in se sam privlekel do baznega tabora, tam sta se zopet srečala. Simon je bil seveda prepričan, da je prijatelj mrtev.

Neverjetno se dogaja tudi Slovincem. Četrtega julija 1975 je Marjan Osterman, član alpinistične odprave v južnoameriške Ande, čudežno preživel grozovit 400-metrski padec čez vso steno Chacararaja, mogočne ledene gore v Peruju. Odnese jo je z zlomom reber in nekaj izpadlimi zobmi. Samo dva tedna po padcu je osvojil sosednjo goro, skoraj šest tisoč metrov visoki Pisco.

Čudež se je zgodil tudi v triglavski severni steni. Tone Pogačnik je aprila 1946 na ledeniku nad steno treniral za triglavski smuk in zaradi slabe vidljivosti zapeljal čez rob tisočmetrske stene. Pri tem je imel dvojno srečo – ker je obtičal »le« 100 metrov nižje, v Kotlu, in ker je, povsem nepoškodovan, le prestrašen, preživel stometrski padec.

Vrnitev odpisanega Slavca. Slovenskemu vrhunskemu alpinistu

Alpinisti, ki se niso nikoli vrnili domov

vsi težko čakali na novice, vendar jih ni bilo. Po osmih dneh so ga Nepalci, ki so ga spremljali do vznožja, in vse druge odprave odpisali ter zapustili bazni tabor. A Slavcu se je skozi snežne viharje vrnil tako v bazo kot nazaj v civilizacijo.

Že leto kasneje je ponovno načrtoval vzpon na vrh. V drugem poskusu solo vzpona ga je odnesel plaz in odvrgl kar 500 višinskih (!!!) metrov nižje, tik ob globoki ledeniški razpoki, padca vanjo verjetno ne bi preživel. Tudi za 500-metrski padec v plazu alpinisti pravijo, da ga je preživel le po čudežu.

V tretje pa mu žal ni uspelo. Za vedno je ostal v pakistanskem Gašerbrumu IV. Šele čez nekaj let so ga našli člani korejske odprave.

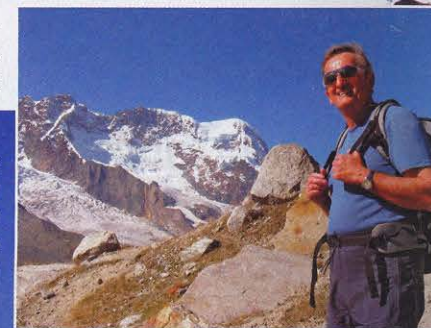
Kaj če je še živ? Na čudežno vrnitev sina pa, v mislih, še vedno čaka Rudi Zaman iz Tržiča, ki se že 13 let

sprašuje, kar se sprašujejo verjetno vsi svojci pogrešanih in izginulih – kaj če je še živ. Alpinist, morjeplovec, direktor založbe Didakta, oče šestih otrok, je leta 2000 v Himalaji izgubil 24-letnega sina Andreja. Ta je sam poskusil priplezati na vrh 6995 m visoke gore Dorji Lakpa, a se mu je na vrhu stene odlomila opast in je zdrsnil v globino. Še preden so prišli do njega, ga je pogoltnil plaz. Nikoli ga niso našli.

»Da, že 13 let se sprašujem o tem, kje in kako se je zgodilo in ali je sploh ... mrtev. Ob tem, da so iz baze spremljali njegov padec čez vso steno in ga tudi videli, kako je obležal spodaj,« pripoveduje Rudi. Organizirali so celo helikoptersko reševanje, a je ponoči vse skupaj prekril velik plaz in Andrej je izginil v njem. Prijatelji iz odprave so naslednji dan našli samo še Andrejev gozjar.

Ko ni trupla, vprašanja ostanejo. »Kljub temu da je racionalno gledano seveda jasno, da ni mogel

Rudi Zaman se že 13 let sprašuje, kaj če je njegov sin Andrej živ, čeprav mu razum pravi, da ne padca ne plazu ni mogel preživeti.

Slavku Svetičiču – Slavcu je bila sreča čudežno mila vsaj dvakrat. Prvič leta 1991, ko je sam na alpski način preplezal izjemno zahtevno prvenstveno smer v zahodni steni Anapurne I. Gre za enega največjih svetovnih alpinističnih dosežkov vseh časov. Zaradi orkanskega vetra se je vrhu odpovedal in počasi sestopal v dolino. V baznem taboru in v Sloveniji so

Slavko Svetičič – Slavcu se je leta 1991 čudežno vrnil z Anapurne I. Bazni tabor so vsi že zapustili, saj so ga odpisali. Leto kasneje je na isti gori preživel 500-metrski padec v plazu.

Oktobra 2000 je pri poskusu solo vzpona na Dorje Lakpo umrl Andrej Zaman. Po padcu čez steno so ga še videli, nato pa je izginil v plazu, ki je prihrumel čezenj.